

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.III.387/2011/6.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2011. év október hó 18. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A kábítószerrel visszaélés büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által védője útján benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Fkf.II.29/2010/20. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Baranya Megyei Bíróság a 2009. október 15-én kihirdetett 10.Fk.337/2008/90. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki kábítószerrel visszaélés büntetésében (Btk. 282/C. § (2) bek., (4) bek.). Ezért őt, mint különös visszaesőt 7 évi fegyházbüntetésre és a közügyektől 5 évi eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Kötelezte a II-V. rendű terhelttel egyetemlegesen 919.000 Ft, a

III. rendű terhelttel egyetemlegesen 166.622 Ft, és külön 187.198 Ft bűnügyi költség megfizetésére.

Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a 2010. június 2-án meghozott Fkf.II.29/2010/20. számú ítéletével az elsőfokú határozatot az I. rendű terhelt tekintetében annyiban változtatta meg, hogy

- cselekményét kábítószerrel visszaélés büntettének (Btk. 282/B. § (2) bek. a) pont IV. ford., (3) bek. a) pont) minősítette,
- büntetését 8 évi fegyházra és a közügyektől 8 évi eltiltásra súlyosította,
- megszüntette a Komlói Városi Bíróság 1.Bk.270/2006/2. számú, 2007. január 8-án jogerős ítéletével összbüntetésbe foglalással megállapított 2 év 9 hónapi börtönbüntetés végrehajtása során alkalmazott feltételes szabadságot;
- vele szemben 305.000 forintra vagyonek Kobzást rendelt el; és
- megállapította, hogy a III. rendű terhelttel egyetemlegesen fizetendő bűnügyi költség összege helyesen 6.460 forint.

Egyebekben a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet, az I. rendű terhelt tekintetében helyben hagyta.

Az elsőfokú ítélettel megállapított - és a másodfokú bíróság által kiegészített - tényállás I. rendű terheltre vonatkozó részének lényege a következő.

A Komlói Városi Bíróság 1.Bk.270/2006/2. számú, 2007. január 8-án jogerős ítéletével összbüntetésbe foglalta az I. rendű terhelttel szemben kábítószerrel visszaélés büntette és annak kísérlete miatt kiszabott büntetéseket, az összbüntetés tartamát 2 év 9 hónapban állapította meg, amiből 2007. január 25-én a terheltet feltételes szabadságra bocsátották.

Az I. rendű terhelt nem kóros elmeállapotú, beszámítási képessége az elkövetéskor sem volt kizárt vagy korlátozott.

Az I. rendű terhelt kábítószerfüggő.

Az I. rendű terhelt 2007. szeptemberétől az 1990. augusztus 20-án született fk. III. rendű terhelttel - utóbbi letartóztatásáig - szerelmi viszonyban volt, és 2007. elejétől ismerte az 1991. szeptember 4-én született fk. IV. rendű terheltet.

2007. december 22-ét megelőzően fk. IV. rendű terhelt felajánlotta az I. rendű (és a II. rendű) terheltnek, hogy általa kedvező áron, nagyobb mennyiségű kábítószerrel vásárolhatnak.

Fk. III. rendű terhelt tudott arról, hogy az I. rendű terhelt

szabadulása óta kábítószerrel vásárol, fogyaszt, értékesít.

Tényállás 1/a. pontja

2007. december 22-én az I. rendű terhelt telefonon arra kérte fk. III. rendű terheltet, hogy B-n vegyen át egy csomagot fk. IV. rendű terhelttől és juttassa el hozzá.

Fk. III. rendű terhelt ennek eleget tett, majd vonattal P-re indult. Arról S-en leszállt, itt az I. rendű és II. rendű terhelt és társa várta, innen autóval K-ra mentek, ahol egy parkolóban átadta a csomagot az I. rendű terheltnek.

A csomagban 500 db extasy tabletta volt, amit I. rendű terhelt megrendelésére fk. IV. rendű terhelt szerzett, fk. III. rendű terhelt legkésőbb az utazás során tudomást szerzett a csomag tartalmáról.

K-n a parkolóban az I. rendű terhelt a tablettákat kettéosztotta, s az értékesítés érdekében telefonált. Ezután K-ról az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű terhelt előbb M-be, majd onnan ismét K-ra autózott egy benzinkúthoz. M-ben az I. rendű terhelt, míg K-n a benzinkútnál a II. rendű terhelt több, pontosan meg nem határozható személy részére értékesített - pontosan meg nem határozható mennyiségű - kábítószerrel.

Az I. rendű terhelt által megszerzett és továbbértékesített 250 db tabletta hatóanyag-tartalma darabonként legkevesebb 10 mg, így a teljes mennyiség MBMA-bázis tartalma 2,5 gramm volt, ami csekély mennyiség felső határának 2,5-szerese, jelentős mennyiség alsó határának 12,5 %-a.

Az MDMA-tabletták legalacsonyabb eladási ára 800 forint volt. Ennek megfelelően a 250-250 db készítmény értékesítésével az I. rendű és a II. rendű terhelt személyenként legalább 200.000 forintra tett szert.

Tényállás 1/b. pontja

2008. január 9-én I. rendű terhelt arra kérte fk. III. rendű terheltet, hogy B-n fk. V. rendű terhelttől vegyen át egy kábítószerrel tartalmazó csomagot. Másnap ez megtörtént. Fk. III. rendű terhelt ezt követően üzenetet váltott I. rendű terhelttel, akinek utasítása szerint az átvett kábítószerrel becsomagolta azzal, hogy postára adja. Többszöri telefonváltás után I. rendű terhelt arra kérte fk. III. rendű terheltet, hogy a csomagot személyesen vigye B-be.

2008. január 11-én 18 óra 02 perckor fk. III. rendű terhelt

vonattal P-re indult, közölte I. rendű terhelttel, hogy mikor lesz a vonat S-en. S-re érve fk. III. rendű terhelten szállt le, itt az I. rendű terhelten megbeszéltek szerint II. rendű terhelten várta, akivel beültek egy autóba.

2008. január 11-én 20 óra 16 perckor a rendőrök a II. rendű és fk. III. rendű terhelten elfogták, és a kábítószerrel lefoglalták.

Fk. III. rendű terheltnél az általa becsomagoltak szerint 490 db tabletta volt 5 csomagban. A csomagok egyenként 90, 101, 101, 98, és 100 db tablettát tartalmaztak, nettó össztömegük 20,76, 23,36, 23,42, 22,43 és 23,08 gramm, a tabletták átlagos MDMA-bázis tartalma pedig $29,95 \pm 0,76$ tömeg% volt.

Az I. rendű terhelten kérésére fk. V. rendű terhelttől a fk. III. rendű terhelten átvett és B-ről S-re szállított kábítószer MDMA-bázis tartalma 33 gramm volt, ami a jelentős mennyiség alsó határának 165 %-a.

A kábítószer teljes mennyiségét az I. rendű és II. rendű terhelten közösen értékesíteni szándékozta.

A kábítószer beszerzését a IV. rendű terhelten végezte. Az I. rendű terhelten az általa a IV. rendű terhelttől megrendelt kábítószer 210.000 forintos ellenértékét 2009. január 10-én banki átutalással kiegyenlítette, az összeg felét a II. rendű terhelten biztosította.

A tényállás 1/a) és 1/b) pontjában írt cselekménnyel az I., a II. rendű és fk. III. rendű terhelten összesen 38 gramm MDMA-bázist tartalmazó kábítószer értékesítésében vett részt, ami a jelentős mennyiség alsó határának 190 %-a, 1,9-szerese.

Az MDMA a Btk. 282-283. § alkalmazása szempontjából kábítószernek minősül; a 142/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet P1 számú jegyzéke szerint pszichotrop anyag.

A Btké. 23. § (1) bekezdése szerint az MDMA csekély mennyiségű, ha annak bázis formában megadott tiszta hatóanyag tartalma az 1 gramm mennyiséget nem haladja meg, a (3) bekezdés szerint jelentős az ennek 20-szorosát meghaladó mennyiség.

Az I. rendű terhelten tisztában volt azzal, hogy 2008. januárjáig a III. rendű és a IV. rendű terhelten nem töltötte be a 18. életévét.

Az irányadó tényálláshoz tartozó, az indokolás más részében lévő ténymegállapítás;
elsőfokú ítélet 21. oldal 4-5. bekezdés:

Az I. rendű terhelt tudott arról, hogy a bűncselekmény elkövetésekor a III. rendű és a IV. rendű terhelt még nem töltötte be a 18. életévét.

Az elsőfokú bíróság a Btk. 48. § (4) bekezdésére hivatkozva úgy ítélte meg, hogy az elbíráláskori törvény enyhébb, így azt alkalmazta. Jogi értékelése szerint az I. rendű terhelt cselekménye - a vádtól eltérően - a Btk. 282/C. § (2) bekezdés III. fordulatába ütközik és (4) bekezdés szerint büntetendő. Beszerezte, értékesítette a kábítószer, ehhez - fk. III. rendű terhelten kívül - más személyt nem vett igénybe. Tisztában volt azzal, hogy az elkövetéskor fk. III. rendű és fk. IV. rendű terhelt a 18. életévét nem töltötte be.

Az I. rendű terhelt kábítószerfüggő, ehhez képest pedig speciális alanyiséga miatt a 282/C. § alkalmazásának van helye.

A másodfokú bíróság szerint az I. rendű terhelt bűnösségére vont következtetés okszerű, cselekményének jogi minősítése viszont téves. Szintén téves az elbíráláskori törvény alkalmazása.

A 2009. évi LXXX. törvény 56. § (4) bekezdése ugyanis egyrészt 15 évről 20 évre emelte a jelentős mennyiség esetében kiszabható határozott idejű szabadságvesztés felső határát. Másrészt a 2009. évi CXXXVI. törvény 22. §-a 2010. január 13-ától lényegében visszaállította a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos korábbi rendelkezéseket, tehát ez sem indoka az elbíráláskori törvény alkalmazásának.

Az 1/2007. BJE számú jogegységi határozat alapján a forgalomba hozatal és a kereskedelem elhatárolásának szempontja a rendszerességre épülő haszonszerzés. Ez pedig az I. rendű terhelt - 2007. december 22-i, konkrét értékesítésben megnyilvánuló - magatartása alapján megállapítható.

Az I. rendű terhelt kábítószerfüggő, azonban irányadó a 2/2003. számú BJE, ami szerint a privilegizált, enyhébb megítélésű eset megállapításához - tárgyi oldalról - az is szükséges, hogy az elkövető ne valósítson meg olyan minősítő körülményt, ami nem kábítószerfüggő esetében súlyosabb megítélés alá esik.

Közömbös viszont a kábítószer-függőség, ha az elkövető a kedvezőbb megítélést nem érdemlő körülmények között valósítja meg a bűncselekményt. Az I. rendű terhelt esetében pedig éppen ilyen a 18. életévét be nem töltött személy felhasználásával elkövetés. Ezért cselekménye nem a 282/C. §-ba, hanem a 282/B. §-ba ütközik.

Az 1/2008. BJE számú jogegységi határozat folytán ugyanakkor pedig

az egyéni gazdagodás erejéig vagyonekbezés elrendelésének is helye volt.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen védője útján az I. rendű terhelt terjesztett elő - a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontját megjelölve - felülvizsgálati indítványt a jogi minősítés miatt, enyhébb minősítés érdekében.

Indokai szerint a 2/2003. BJE számú jogegységi határozat nem irányadó, ugyanis az általa értelmezett jogszabály megváltozott. A kábítószerfüggő személyre vonatkozó új rendelkezésekhez fűzött jogalkotói értelmezés szerint pedig az I. rendű terhelt esetében a Btk. 282/C. § alkalmazandó.

A Legfőbb Ügyészség Fk.Bf.1350/2011. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta és a megtámadott határozat hatályában fenntartását indítványozta.

Kifejtette, hogy a 2/2003. BJE számú jogegységi határozat valóban nem irányadó, mivel az korábbi jogállapothoz vonatkozott, a jelen ügyben alkalmazott törvényi rendelkezések viszont később léptek hatályba.

Ugyanakkor magából a hatályos rendelkezésekből és az 1/2007. BJE számú jogegységi határozatból is levezethető azzal egyező értelmezés, ami szerint a 282/C. § hatálya alá csak az tartozik, ha a 282/A. § szerinti terjesztői magatartást követi el a kábítószerfüggő. Ehhez képest a 282/B. § önálló.

Kifejtette továbbá, hogy a kiszabott büntetés a 282/C. § (2) és (4) bekezdés alkalmazása esetén sem lenne törvénysértő.

Az I. rendű terhelt - Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett - észrevételében a 282/C. § alkalmazhatósága kapcsán megismételte az indítványban foglaltakat.

Ezen túlmenően vitatta, hogy tisztában lett volna azzal, hogy a III. rendű és IV. rendű terhelt az elkövetéskor még nem töltötte be 18. életévét.

Sérrelmezte, hogy az eljáró bíróság fenntartás nélkül elfogadta a III. rendű terhelt öt terhelő, többször is megváltoztatott vallomását.

Álláspontja szerint törvénysértő a jelentős mennyiségre elkövetett terjesztői magatartás felrovása. Hivatkozott arra, hogy a II. rendű terhelt esetében saját fogyasztás címén levettek a mennyiségből, s

így 5 év alatti lett a büntetése. Ugyanezt nála is meg kellett volna tenni, s ez esetben a jelentős alá kerülne a mennyiség.

A Legfelsőbb Bíróság az ügyben a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott; melyen a védő, valamint a terhelt a felülvizsgálati indítványt fenntartotta és azzal, az ügyész pedig az írásbeli nyilatkozatával egyező tartalommal szólalt fel.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében megjelölt anyagi és eljárásjogi okból vehető igénybe. Felülvizsgálati okot - a törvényi meghatározásból is kitűnően - valamely konkrét, mérlegelést nem tűrő szabály megsértése képez, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

A Be. 423. §-a (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható; felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye (Be. 419. § (1) bek., 388. § (2) bek.).

Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés nemének, illetve mértékének vitatására. A jogkövetkeztetések - így a bűnösségre, illetve valamely büntethetőséget kizáró ok hiányára vont következtetések - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

Ehhez képest kizárt a felülvizsgálat a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevétel szerinti, a III. rendű és IV. rendű terhelt életkorának ismeretére, a bizonyítékok (így a III. rendű terhelt vallomásának) mikénti értékelésére, valamint a felrótt bűncselekmény elkövetési tárgyának mennyiségére vonatkozó kifogások esetében.

Megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy

- az I. rendű terhelt tisztában volt azzal, hogy a III. rendű és a IV. rendű terhelt az elkövetéskor nem töltötte be a 18.

életét;

- az I. rendű terhelt összesen a jelentős mennyiség alsó határát meghaladó, annak 190 %-át, azaz 1,9-szeresét kitevő mennyiségű kábítószer értékesítésében vett részt.

Nem sértett törvényt a Pécsi Ítéltábla, amikor az I. rendű terhelt cselekményét - a Btk. 282/C. § (2) és (4) bekezdése helyett - a Btk. 282/B. § (2) bekezdés a) pontjának IV. fordulatába ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő kábítószerrel visszaélésnek minősítette, s törvényes a kiszabott büntetés, valamint az 1/2008. BJE szerint alkalmazott intézkedés is. Helyes indokokkal állapította meg továbbá, hogy - szemben az elsőfokú bíróság álláspontjával - az elkövetéskori büntetőtörvény alkalmazandó.

Az irányadó tényállás alapján az I. rendű terhelt az általa a IV. rendű terhelttől megrendelt és azáltal beszerzett, a Btké. 23. § (3) bekezdése szerint jelentős mennyiség alsó határát meghaladó kábítószerrel, a III. rendű terhelt felhasználásával, 2007. december 22-én több személy részére értékesített; 2007. januárban pedig értékesíteni szándékozott, és az értékesítésből pénzre tett szert.

Ehhez képest kábítószerrel értékesítő magatartása (amit egyébként megrendelői tevékenysége előzött meg) nem forgalomba hozatal, hanem - amint azt a másodfokú bíróság helyesen kifejtette - az ismétlődés és rendszeres haszonszerzésre törekvés folytán kereskedés.

Ezen túlmenően rámutat a Legfelsőbb Bíróság arra, hogy kereskedéssel elkövetett kábítószerrel visszaélés a forgalomba hozatalnál tágabb elkövetési magatartás. Haszonszerzésre irányul, magába foglal minden olyan tevékenységet, ami elősegíti, hogy a kábítószer eljusson a viszonteladóhoz vagy fogyasztóhoz. E körbe tartozik a kábítószernek kereskedés céljából történő megszerzése, készletezése is, amely magatartás befejezett önálló tettesi cselekmény (1/2007. BJE IV.).

Az irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt kábítószerfüggő, és kétségtelen, hogy a Btk. 283/C. § (4) bekezdése szerint - az általánoshoz képest - enyhébb megítélésű a kábítószerfüggő személy által jelentős mennyiségű kábítószerrel elkövetett kereskedés, azonban nem minden esetben.

A kábítószerrel visszaélés bűncselekményére vonatkozó törvényi rendelkezéseket a 2003. évi II. törvény 17-20. §-a állapította meg.

A 2003. évi II. törvény 17-20. §-aihoz fűzött részletes indoklás szerint a jogalkotó:

- külön-külön szabályozza a fogyasztói [Btk. 282. §] és a terjesztői [Btk. 282/A. §] elkövetési magatartásokat,

- fenntartja azt az elvet, hogy a terjesztői magatartások súlyosabban ítélandók meg, mint a fogyasztói magatartások,
- önálló és egységes tényállásban védi a 18. életévét be nem töltött személyeket a kábítószerrel visszaéléssel szemben [Btk. 282/B. §],
- továbbra is fenntartja a kábítószerfüggő személyekre vonatkozó speciális szabályozást [Btk. 282/C. §],
- az egyes tényállásoknál önállóan szabályozza privilegizált esetként, ha a bűncselekményt csekély mennyiségű kábítószerre követik el.

Az 1/2007. BJE számú jogegységi határozat 2007 májusában a hatályos szabályozásra vonatkozó jogértelmezést adott, azóta a szabályozás lényegében nem változott.

Az 1/2007. BJE I. pontjához fűzött indokolás I/b) pontja szerint a szabályozás a következők szerint épül fel.

„A Btk. 282-282/C. §-ai tartalmazzák a kábítószerrel visszaélés bűncselekményének törvényi tényállásait, minősített, illetve privilegizált eseteit meghatározó rendelkezéseket.

A 282. § szerinti törvényi tényállás alá tartozik a kábítószer termesztése, előállítása, megszerzése, tartása, országba behozatala, onnan ki-, és azon átvitele [ún. fogyasztói típusú elkövetési magatartások]. Ehhez képest:

- a súlyosabb megítélésű 282/B. § (1) bekezdése szerinti törvényi tényállás alá tartozik, ha a 282. § szerinti elkövetési magatartást 18. életévét betöltött személy, 18. életévét be nem töltött személy felhasználásával valósítja meg;
- az enyhébb megítélésű 282/C. § (1) bekezdése szerinti törvényi tényállás alá tartozik, ha a 282. § szerinti elkövetési magatartást kábítószerfüggő személy valósítja meg.

A 282/A. § szerinti törvényi tényállás alá tartozik a kábítószer kínálása, átadása, forgalomba hozatala, az azzal való kereskedés [ún. terjesztői típusú elkövetési magatartások]. Ehhez képest:

- a súlyosabb megítélésű 282/B. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti törvényi tényállás alá esik, ha a 282/A. § szerinti „kínál, átad” elkövetési magatartás kifejtése 18. életévét betöltött személy által, kiskorú személy számára történik, illetve ha ugyanilyen elkövető a „forgalomba hoz, kereskedik” elkövetési magatartását kiskorú személy felhasználásával valósítja meg; ugyanígy a súlyosabb megítélésű 282/B. § (2) bekezdésének b) pontja alá tartozik, ha a 282/A. § szerinti elkövetési magatartás kifejtése meghatározott intézmények

területén, illetőleg azok közvetlen környezetében történik; s ez esetben azonban az elkövető bárki (speciális és nem speciális alany is) lehet és közömbös az elkövetés módja is;

- az enyhébb megítélésű 282/C. § (2) bekezdése szerinti törvényi tényállás alá tartozik, ha a 282/A. § szerinti elkövetési magatartást kábítószerfüggő személy valósítja meg.

A jogalkotó a kábítószerrel visszaélés elkövetési magatartásainak az említett hat törvényi tényállásba történt szétosztásával - és ezáltal különböző büntetési tételkeret alá vonásával - egyértelmű különbséget tett az elkövetési magatartások társadalomra veszélyessége között. Döntően az elkövetési magatartások eltérő - ún. fogyasztói vagy terjesztői - jellege szerint, részint pedig a kiskorú személyek védelme érdekében és az elkövető speciális alanyiságára figyelemmel.

Ennek alapján tekintendő egymástól különálló törvényi tényállásba tartozónak a 282. § (1), a 282/A. § (1), a 282/B. § (1) és a (2), valamint a 282/C. § (1) és a (2) bekezdés szerinti alapesetekben meghatározott elkövetési magatartás (s vele együtt annak az adott alapesetre épített minősített, illetve a privilegizált eset alá vont megvalósulása)."

Következésképpen a szabályozás eleve elkülöníti a fogyasztói és a terjesztői típusú magatartásokat, viszont mindkét kategóriához kapcsol súlyosabb és enyhébb megítélésű eseteket, melyekről részint az adott §-ban részint külön §-ban rendelkezik.

A külön §-ok szerinti súlyosabb és enyhébb megítélés mindegyike azonban ugyanolyan különálló, önálló törvényi tényállás, mint a 282. §, a 282/A. §, amint azt a 2003. évi II. törvény 17-20. §-aihoz fűzött részletes indokolás és az 1/2007. BJE I. pontja egyaránt tartalmazza.

Ekként a 282/B. § és 282/C. § sem egymás alternatívái, hanem különálló rendelkezések. Következésképpen ha felmerül, hogy egy magatartás mindkettő szerint minősülhet, akkor az halmazati kérdés. Ez esetben a halmazat azonban - értelemszerűen - csupán látszólagos, tehát annak kiküszöbölését célzó szabályoknak van jelentősége. Jelen ügyben - az indítványban írt kifogás kapcsán - valójában erről van szó.

Az I. rendű terhelt irányadó tényállás szerinti magatartásának összetevői:

- kábítószerfüggő személy által,
- 18 életévét be nem töltött személy felhasználásával,
- jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett,

- kereskedés.

E magatartás azért nem (az egyébként szintén 5 évtől 15 évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztéssel fenyegetett) jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kereskedésnek (Btk. 282/A. § (1) és (3) bek.) minősül, mert ahhoz képest speciális, több ismérvet tartalmaz a Btk. 282/B. § (3) bekezdés a) pontja és a 282/C. § (2) és (4) bekezdése szerinti eset. A specialitás elvének alkalmazásánál a büntetési tételek közömbösek.

A Btk. 282/B. § (3) bekezdés a) pontja és a 282/C. § (2) és (4) bekezdése között viszont a specialitás elve alapján nem lehet választani, minthogy előbbi a tárgyi oldalon, utóbbi pedig az alanyban a másiktól eltérően rendelkezik. Ez azonban - nyilvánvalóan - nem jelenti, hogy valóságos alaki halmazatban állnak és mindkettő megállapítható, mivel az eltérések mellett változatlanul ugyanazon személy ugyanazon magatartásáról van szó.

E két § között a konszumpció elve alapján lehet választani, ami azt fejezi ki, hogy a több - a súlyosabb cselekmény - elnyeli a kevesebbet. Ha valamely cselekmény egyidejűleg két olyan, egymástól különböző törvényi tényállást merít ki, amelyek törvényi büntetési tételei nem azonosak, és amelyek közül a súlyosabb büntetési tétellel fenyegetettben az enyhébb büntetési tétellel büntetni rendelt szükségképpen benne foglaltatik, akkor a cselekményt csak a súlyosabb büntetési tétellel fenyegetett törvényi tényállás szerint kell minősíteni.

Ez a helyzet

- a 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, kábítószerfüggő személy által jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kereskedés (Btk. 282/C. § (2), (4) bek.), és
- az 5 évtől 15 évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztéssel büntetendő 18. életévét be nem töltött személy felhasználásával, jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kereskedés (Btk. 282/B. § (2) bek., (3) bek. a) pont)

törvényi tényállásai találkozásakor.

Megjegyzzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy alapvetően a jogalkotó által - büntetési tételben is - kifejeződő értékeléshez kötötten kifejtettek esetében valójában fel sem merül, hogy ezáltal esik el az I. rendű terhelt a kábítószerfüggő mivoltához fűződő kedvezményektől. A kifejtettek ugyanis egyben azt is jelentik, hogy a Btk. 282/C. §-a nem a 282/B. §-hoz képest, hanem csupán a 282., és 282/A. §-hoz képest biztosít - s ott sem teljes körben - enyhébb megítélést.

Utóbbi a szabályozásból is egyértelműen kitűnik. A kábítószerfüggő személy kábítószerrel visszaélésére vonatkozó enyhébb rendelkezés indoka ugyanis kizárólag a kábítószer-függőség. Az enyhébb megítélés alá tartozó eseteket a 283/C. § kifejezetten meghatározza, ami pedig ezen kívül esik, annál a 283/C. § közömbös.

Helytálló tehát a másodfokú bíróságnak a 282/B. § szerinti, a tárgyi oldalon jelentkező többletismérvre - a 18. életévét be nem töltött személy felhasználásával elkövetésre - hivatkozó álláspontja.

Mindez megfelel a 2/2003. BJE számú jogegységi határozat II. pontja, illetve ahhoz fűzött indokolás szerinti álláspontnak is, ami - bár korábbi jogállapothoz nézve - rögzítette, hogy „a kábítószerfüggő személyre vonatkozó, enyhébb megítélésű külön §-ban nem szabályozott minősítő körülmények esetén a jogi értékelés szempontjából közömbös az elkövető kábítószer-függősége (ez a körülmény legfeljebb a büntetés kiszabása körében értékelhető)\".

Ehhez képest - eltérően az indítványtól és ennyiben a Legfőbb Ügyészség álláspontjától - helyes a 2/2003. BJE-re hivatkozás, elvi tartalma ugyanis az alapügyben jelzett elkövetéskori (s egyébként a jelenleg is fennálló) jogállapothoz nézve maradéktalanul követendő.

Ekként a Legfelsőbb Bíróság - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatot a Be. 426. §-a alapján, az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2011. október 18.

Dr. Akác Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Márki Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Varga Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági tisztviselő
N-né TH